

Josip Plemelj (1873. – 1967.)

Josip Plemelj sin je siromašnog slovenskog se-ljaka, stolara. Još u osnovnoj školi pokazao je veliki talent za matematiku. U gimnaziji je pomagao matu-rantima pri izradi završnih radova. Njegova najzna-čajnija dostignuća su iz teorije analitičkih funkcija i primjene integralnih jednadžbi u teoriji potencijala.

Rođen je u Gradu na Bledu 1873., a otac mu je umro kada je imao tek godinu dana. Gimnaziju je završio u Ljubljani. Već tada je čitao knjige iz više ma-tematike, a zanimao se i za astronomiju i nebesku mehaniku. Godine 1894. upisao je studij matematike i fizike na Sveučilištu u Beču, gdje su mu predavali profesori Gustav von Escherich, Leopold Gegenbauer i Ludwig Boltzmann. Položio je sve ispite i 1898. obranio doktorsku disertaciju *O linearnim homogenim diferencijalnim jednadžbama s jednoznačnim periodičkim koeficijentima*. Sljedeće dvije godine se znanstveno usavr-šavao na Sveučilištu u Berlinu kod profesora Immanuela Lazarusa Fuchsa i Ferdinanda Georga Frobeniusa, a potom na Sveučilištu u Göttingenu kod Felixa Kleina i Davida Hilberta. Godine 1902. postao je privatni docent na Sveučilištu u Beču, a 1906. asistent na Visokoj tehničkoj školi. Od 1907. je izvanredni, a od iduće godine redovni profesor na Sveučilištu u Černovicama u Ukrajini. Godine 1919. postao je član sveučilišne ko-misije pri pokrajinskoj vladi u Ljubljani i prvi rektor Sveučilšta u Ljubljani. Predavao je matematiku do umirovljenja 1957., a zatim i dalje honorarno. Za svoje radove dobio je vrijedna priznanja: Nagradu naučnog društva kneza Jablonskog u Leipcigu, 1911., Nagradu Richarda Lebena u Beču, 1912. i Prešernovu nagradu u Ljubljani, 1954. Bio je redoviti član Slovenske akademije znanosti i umjetnosti (SAZU), dopisni član Jugosla-venske akademije znanosti i umjetnosti (JAZU) i Bavorske akademije nauka. Njegov najznačajniji rad iz primjene integralnih jednadžbi je knjiga *Istraživanja u teoriji poten-cijala*.

Plemelj se bavio teškim matematičkim problemima. Njegovi radovi su naišli na širok odjek u svijetu. Iako broj njegovih radova nije tako velik, svaki od njih je vrlo značajan. Zalazio je u dubinu problema i težio je što preciznijem rješenju. Bio je jedan od najznačajnijih slovenskih, pa i svjetskih matematičara.

Željko Hanjš